ANDROGINIA ÎN CAZUL ȚIGĂNCII LITERARE MEG MERRILES

Albina PUSKÁS-BAJKÓ, PhD Candidate,
„Petru Maior" University of Tîrgu Mureş

Abstract: *John Keats describes the legendary figure of Meg Merriles (in his poem Meg Merrilies, inspired by local legends) in a way that avoids the topic of sexual ambiguity; in his poem Meg is a typical Romantic figure who practises her daily communion with Mother Nature, the only element shared by the the novel written by Sir Walter Scott being her depiction as an extremely tall Amazon. (Walter Scott, Guy Mannering), fighting for her people. In the atmosphere of the novel, Meg and her people seem to be having a year-long saturnalia. Walter Scott cites an imaginary historian, Fletcher to offer a historical background to his story and to support his portrayal of Meg as an ambiguous figure-ambiguous in her gender. Meg, a nomad remains a threatening figure, her lifestyle is that of rootless people, always looked upon with suspicion. Her stray life-in fact her exile was forced upon her by suspicious authorities because of the presumed illegal activities she might have committed. Her suspected gender-ambiguity starts to show in the moment she is exiled, by forces independent from her strong will. What we can witness is a vicious circle, from which an abject being cannot escape, the aim of the one tagging her constantly being that of refusal, ejection from his own territory.*

Keywords: androgyny, Gypsy woman, vicious circle, exile, Otherness

Descrierea lui Meg Merriles de poetul Keats nu este ambiguă din punctul de vedere al identității sexuale, ea fiind o figură romantică tipică, exersând comuniunea cu mama natură pe zi ce trece, singurul element comun cu figura întâlnită în roman este înălțimea ei de Amazon. În atmosfera romanului, Meg și poporul ei se comportă de parcă ar trăi într-o saturnalie extrapolată pe tot timpul anului: "miii și mii dintre ei se întâlnesc în munți, unde sărbătoresc și se destrăbălează mai multe zile, și se pot vedea la nunțiile, piețele și funeralile rurale, la fel ca la alte evenimente publice, atât bărbații cât și femeile, veșnic beți, înjurând, rostind blasfemii și încăierându-se între ei."[1] Walter Scott îl citează pe un istoric fictiv, Fletcher, citat ce ar trebui să servească la fundalul explicativ-istoric a discriminării romilor, dar și a ambiguităților sexuale

[1] Walter Scott, Guy Mannering, 1815, Ed. P.D. Garside, Edinburgh, EUP, 1999, p.36

BDD-A23274 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:57:49 UTC)

ale lor-deci ale lui Meg. Meg, fiind o nomadă ca restul tribului ei, rămâne o prezență amenințătoare, stilul de viață al oamenilor care n u au statornicie într-un loc, care vagabondează fiind întotdeauna suspect în ochii celor stabiliți la casele lor. În cazul lui Meg și clanul ei, exilul lor nomadic a fost impus chiar de autorități din cauza presupuselor fărădelegi comise de toți romii de pretutindeni. Ambiguitatea genului apare în cazul lui Meg numai înainte ca ea să se stabilească pe meleagurile respective și după ce a fost izgonită de acolo, acceste două fenomene fiind strâns legate în poveste. Nomadismul provoacă reacții de neînțelegere, de discriminare, dar presupusele fapte ale "țiganilor" provoacă un nomadism impus asupra lor de forțe independente de ei. Ceea ce vedem este un impas, un cerc vicios, din care nu poate să scape cel abject, scopul celui care a stabilit că el este abject, fiind perpetuu aceea de a-l respinge, de a-l da afară din corpul lui, din ceea ce ține de el.

"Romii din Guy Mannering încep ca niște Ceilalți anarhici, marginalizați care provoacă moravurile societății scoțiene, dar se infiltrează gradual și se asimilează cu ea până ce sunt evacuați din nou și forțați să trăiască din nou la margine: odată întorși ca părți ale corpusului politic, devine clar că nu sunt obiecte- separate de corpus, ci abjecți- o parte a corpusului ce nu poate fi respinsă fără a periclita corpusul însuși în. Punctul de referință în procesul lor de asimilare este ocuparea pământului de ei, și când acesta este întrerupt, ei își asumă iarăși markerii caracterului țigănesc: peregninarea, hoția, și în mod evident, furtul copiilor.(...) împărțirea temporară a genurilor se erodează de reluarea vieții de nomazi, unde devin iarăși membrii unui grup, unde genul este un lucru incert, schimbător. La scurt timp după aceasta apare Merriles apare iarăși, înălțimea ei miraculos de bărbătească accentuată aproape supranaturală."[2]

Madame Sosotris, în poemul *Waste Land* de T.S. Eliot este "țiganca" bătrână, aproape fără gen, atât de masculină; ea folosește Tarotul ca să prezică viitorul, prevestind o posibilă moarte în apă. Ea nu apare des, dar ori de câte ori o auzim, o dragoste homoerotică devine posibilă, ea servind ca un marker al unui prezent corupt în care relațiile homoerotice sunt sordide și dezgustătoare, fă asemănări cu homosexualitatea eroică a

[2] Deborah Epstein Nord, Gypsies and the British Imagination, 1807-1930, Columbia University Press, 2006,p. 106

BDD-A23274 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:57:49 UTC)

trecutului clasic, în care Verdenal (obiectul dorinței) poate să plutească imortal ca o figură mitică în lumea decăzută imaginată de Eliot.[3]
În vederea înțelegerii figurii ”țigăncii” literare, o apariție hibridă, în cazul nostru, intertextuală, este nevoie de o analiză care va aborda toate conexiunile dinamice, interculturale între figura însăși și scrierile autorilor non-roma. Sunt perfect de acord cu Paola Toninato când afirmă că ”descrierile textuale nu sunt separate de dinamicile vieții sociale. Mai degrabă, probabil vor juca un rol important în aceste dinamisme, și pot varia substanțial, în concordanță cu configurațiile relațiilor de putere ce funcționează în contexte sociale specifice. După cum vom vedea, conflația categoriilor de artă și viață socială în definiția ”țiganilor” este intrumentală în în ceea ce privește reintrarea în forță a puterii exercitate de grupurile dominante. Imaginea ”țiganului primitiv”, în special, s-a folosit ca un camuflaj ideologic pentru mascarea politicilor ce reprimau și marginalizau ”țiganii” ”[4].
În cazul lui Orlando, apariția ”țiganilor” semnalizează nu numai punerea sub semnul întrebării a moravurilor dar și a identității sexuale și a apartenenței la o clasă socială, fiind cunoscută aversiunea romilor față de moșteniri și discursurile financiare, paradigma dată de anturajul precedent fiind transformată. n Great Expectations, o vedem pe Estella, care este fiica crminalului Magwitch și are sânge de ”țigan” în vene, ceea ce ”denotă pentru autorul Dickens o personalitate temperamentală, pasională din punct de vedere sexual. Miss Havisham, (mama ei adoptivă) nu a putut eradica moștenirea ei, ceea ce a reușit era să o învețe cum să disimuleze sentimentele ei naturale prea puternice după o mască de indiferență rece și o inaccesibilitate strălucitoare. (...) Estella a moștenit și aura misterioasă, parcă o flacără de la Molly (mama ei naturală). Esența Estellei este focul, nu gheața. Disprețul ei intens este ca negativ fotografic a dorinței intense, răceala ei nu este o frigiditate impasibilă, plictisitoare,dar una care arde. (...) Ea a învățat repede că manierele de domnișoară mândră, distantă învinge pasiunea nesupusă moștenită de la mama ei, o pasiune care o amenință pe ea însăși. Holbându-se la foc- ceea ce în cazul romanelor lui Dickens semnalizează emoții intense refulate-

[3] T.S. Eliot, The Waste Land and Other Poems, New York, Harvest, 1930, 1962
[4] Paola Toninato, The Rise of Written Literature among the Roma: A Study of the Role of Writing in a Current R-Definition of Romani Identity with Specific Reference to the Italian Case, University of Warwick, Centre for Translation and Comparative Cultural Studies, march, 2004, p.6

BDD-A23274 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:57:49 UTC)

(...) ea vede în cărbunele încinse, incandescente imaginea propriei emoții." Ea este asemuită de Pip, îndrăgostită de ea, cu o flacără de lumânare în jurul căreia se adună mai multe molii și creaturi ordinare, nedemne de mândra domnișoară. Fiind extrem de pasională și senzuală sub masca de femeie frigidă și calculată, ea alege să se mărite cu "molia" cea mai respingătoare, Mr. Drummle, lăsându-l pe Pip cu ochii în soare. Ea a ales de fapt între un bărbat ngelic care o adora și o brută stupidă- putem suspecta că a făcut această alegere fiind atrasă fizic de brută, și nu a trebuit să se sacrifice, cum s-ar credea. "Dacă s-ar fi măritat cu Pip, pasionalitatea sa "țigănească" ar fi fost frustrată, deci a făcut numai să asculte de vocea sângelui moștenit."[5] Vom vedea în cele ce urmează cum de multe ori prezența lor în narativă semnalizează și o androginie, ei semnalând nu numai destabilizarea proprietății sau a evoluției naturale, ci și a identității sexuale. Am văzut cum Orlando, în lunga lui/ei preschimbare din bărbat în femeie este acompaniat(ă) de elementul roma, el căsătorindu-se cu o "țigancă" Rosina Pepita, o femeie din Spania, stabilită în Turcia, o renumită dansatoare, faimoasă și pentru faptul că are origini "țigănești" [6]

Căsătoria lor are loc imediat după ce se cunosc, dar și mai important, după ce Orlando "scapă cu succes de atribuțiile poziției de Ambasador Extraordinar al Marii Britanii în Constantinopol. El o ia de nevastă pe o fată "țigancă", Rosina este numele lui. Se presupune că numele Pepita provine din numele bunicii domnișoarei Sackville-West, cariera căreia ca dansatoare țigancă și amanta Lordului Sackville se detaliază în Pepita."[7] Mariajul lor ține numai o zi, dat fiind că Orlando cade într-o transă adâncă, rolul ei nefiind alta decât un modificator și mai intens în călătoria lui Orlando din lumea bărbaților în lumea femeilor, din aristocrație convențională spre rebeliune și luptă pentru libertate. un personaj misterios care nici nu mai este amintit în mod relevant după ce cade în transă, fiind evident faptul că ea l-a asistat pe Orlando în devenirea lui într-o femeie adevărată. După ce mariajul se consumă și el/ea cade într-o transă de șapte zile, Orlando observă că i s-a schimbat sexul, de acum înainte este femeie- încă o fațetă a rebeliunii împotriva autorității, și "un

[5] Harold Bloom, Modern Critical Interpretation of Charles Dickens's Great Expectations, Infobase Publishing, 2010, p.73

[6] http://www.sparknotes.com/lit/orlando/characters.html, 18.07.15,

[7] Randhir Pratap Singh, The Novels of Virginia Woolf, Sarup & Sons, New Delhi, 2004, p. 69

BDD-A23274 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:57:49 UTC)

atac bine deghizat asupra versiunilor monolitice ale istoriei și ale sexualității". [8] Cum "romanul se poate rezuma ca un banc nonsens, deoarece protagonistul principal este implicat în mod repetat într-o serie de contradicții majore: Orlando este femeie și bărbat, Victorian și Modern, căsătorit și liber. (...) Natura sa paradoxală se poate interpreta ca un simplu banc care expune absurditatea unei societăți care neagă drepturile femeii, le prescrie niște moduri fixe de comportament, penalizând oricine care arată devianță de la regulile impuse. Dacă legea britanică îl acuză de cele trei "crime" (1) că este moartă, (2) că este femeie, ceea ce înseamnă același lucru, (3) că este un Duce Englez- care separat ar putea fi valide, dar luate împreună, se exclud reciproc, zădărnicind aceste acuze absurde- Woolf îl împuternicește pe Orlando oferindu-i toate trei caracteristici."[9]

Cu toate că Orlando în felul acesta devine cel mai independent personaj poate din istoria literaturii universale, el/ea făcând constant ceea ce este de neconceput, nepermis, el nu mai deține libertatea absolută în momentul în care concepe trei fii cu Rosina Pepita, înaintea preschimbării sale în femeie.Ea este inconștientă de faptul că a devenit tatăl a trei copii "țigani", nici nu își amintește de momentul conceperii acestor copii cu "țiganca". În schimb, își amintește perfect de conceperea celuilalt copil, ea devenind mamă de această dată. Relația sa total democratică, o utopie de mariaj modern, cu Shel, care la rândul său este și el androgin, este cea memorabilă, nu cea cu Rosina, în care el, ca bărbatul alb în pat cu "țiganca" era cel dominant- un incident de uitat după rețeta romanului. Mariajul lui cu rosina poate fi interpretat ca și intrerea lui în întunecatul subconștient, el nu are amintiri despre actul în sine, o spălătoareasă amintindu-și că în noaptea în care trebuia să se căsătorească cu Lady Margaret, el a tras sus în balconul său o dansatoare "țigancă". Faptul în sine reprezintă contrastul dintre "mariajul dinastic și cu Lady Margaret care cerea niște aranjamente numeroase cu mariajul spontan și inadecvat trecut într-un certificat, pe loc." Episodul, pe cât de

[8] Katerina Kitski-Mitakou, The Kingfisher Comes; The Kingfisher Comes Not: The Maternal Impasse in Virginia Woolf's Orlando and A Room of One' s Own, Studies in the Maternal, 1, 2009, P.3

[9] idem

BDD-A23274 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:57:49 UTC)

romantic, pe atât de episodic, Rosina dispărând fără urmă, ”un act în afara contextului, dar unul care îl schimbă pentru totdeauna”[10]

O altă apariției androgină este Meg Merrilies, o figură ce apare în romanul Guy Mannering de Walter Scott și în poemul omonim scris de John Keats, din 1818. care nu este fără gen, ci parcă este un hermafrodit. În poezia lui Keats, ea apare ca o figură imunătoare ca o statuie, care deseori nu mănâncă micul dejun sau cina, ci se uită intens la Lună. Ea nu are altă familie decât frați-dealuri și surori-copaci. ”O figură falnică, grandioasă, ca un Amazon, curajul și independența ei amintind de bărbăție în loc de feminitate.”[11] În opera lui Walter Scott, Meg ilustrează o adaptabilitate nemaipomenită a tropului ”țigăncii” în literatură. Ea, pentru prima oară, reprezintă un model ”pentru un subiect modernist: mai degrabă prezicătoarea viitorului, șarlatan, decât lucrătoare care produce” [12] Meg Merriles, o ființă ambiguă, care provine din încrucișarea mai multor elemente tipice entru stereotipiile despre”țigani”, îi reprezintă de fapt. Figura ei, strămoașa multelor ”țigănci”, mai ales din literatura Britanică, este de fapt chintesența poporului ei, în toată hibriditatea ei.

Bibliografie

1. Bloom, Harold, Modern Critical Interpretation of Charles Dickens’s Great Expectations, Infobase Publishing, 2010
2. Eliot, T.S., The Waste Land and Other Poems, New York, Harvest, 1930, 1962
3. Epstein Nord, Deborah, Gypsies and the British Imagination, 1807-1930, Columbia University Press, 2006
4. Kitski-Mitakou, Katerina , The Kingfisher Comes; The Kingfisher Comes Not: The Maternal Impasse in Virginia Woolf’s Orlando and A Room of One’ s Own, Studies in the Maternal, 1, 2009
5. Livingstone, Sally A., Marriage, Property and Women’s Narratives, Palgrave Macmillan, 2012

[10] Sally A. Livingstone, Marriage, Property and Women’s Narratives, Palgrave Macmillan, 2012, p.23

[11] https://beamingnotes.com/2014/09/21/summary-analysis-meg-merillies-john-keats

[12] https://books.google.ro/books?id=epVCAQAAIAAJ&q=walter+scott,+meg+merrilies+gypsiness&dq=walter+scott,+meg+merrilies+gypsiness&hl=ro&sa=X&ved=0CCQQ6AEwAWoVChMImsrrlPvmxgIVyO0UCh1MQwZa,

BDD-A23274 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:57:49 UTC)

6. Paola Toninato, The Rise of Written Literature among the Roma: A Study of the Role of Writing in a Current R-Definition of Romani Identity with Specific Reference to the Italian Case, University of Warwick, Centre for Translation and Comparative Cultural Studies, march, 2004, p.6

Bibliografie on-line

1. http://www.sparknotes.com/lit/orlando/characters.html, 18.07.15
2. https://beamingnotes.com/2014/09/21/summary-analysis-meg-merillies-john-keats
3. Https://books.google.ro/books?id=epVCAQAAIAAJ&q=walter+scott,+meg+merrilies+gypsiness&dq=walter+scott,+meg+merrilies+gypsiness&hl=ro&sa=X&ved=0CCQQ6AEwAWoVChMImsrrlPvmxgIVyO0UCh1MQwZa

BDD-A23274 © 2015 Editura Universităţii „Petru Maior”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:57:49 UTC)